

ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ - ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΧΡΟΝΟΣ Β'.
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 19

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΑΝΤΡΕΑΣ ΖΩΝΤΟΣ

ΧΑΛΚΙΔΑ
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1943

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΠΡΟΔΟΤΗΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ;

ΑΝΤΡΕΑΣ ΖΩΝΤΟΥ

Ο Χρονογράφος τῆς καινούργιας ἑβδομαδιαίας «Ελλάδας» — φύλλο 23-8-43, — μπένοντας στὸ καυγὰ Μελᾶ — Παλαιολόγου, καὶ κακολογώντας, τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα, καταλήγει στὸ κ. Σικελιανό, γιὰ τὸν ὁποῖο ἔγραψε μέσα σ' ἄλλα καὶ τούτα δῶ :

«... Γιατί κι' ὁ Σικελιανὸς προδότης τῆς τέχνης του εἶναι, κι' αὐτὸς μούσκεμα τάχει κάνει τώρα τελευταία, κι' ἄς ἔχη σηκώσει τὴν κάσκι τοῦ Παλαμᾶ με τὴν ἐλευθερία τοῦ ποιήματός του. Τὸν βρῆκα μιά μέρα στὶς ἀρχές κατοχῆς, νὰ παρακαλάει νὰ βγάλουν ἕνα συνάδελφό του ἀπὸ τὴ θέση του, γιὰ νὰ βάλουν αὐτὸ. Καὶ ἐδῶ ἴσιοι ἄνθρωποι οἱ ξένοι, δὲν τὸν ἔκαμαν. Τὶ ἄλλο πρέπει νὰ κάμῃ ἕνας καλαμαράς γιὰ νὰ προδόσῃ τὴν τέχνη του;...» Ἐμεῖς, ποὺ τόσο ἐναντιούμεθα στὴν ἀνακήρυξι τοῦ Σικελιανοῦ, ὡς Ἐθνικοῦ Ποιητῆ, — γιὰτὶ ὅπως, ὑποστηρίξαμε με ἐπιχειρήματα καὶ ὄχι με βρυσιές, τὸ ἔργο τοῦ Σικελιανοῦ δὲν εἶναι τέτοιο : ποὺ ν' ἀντέχει στὴν ἀνακήρυξι αὐτῆ, τοῦ Δημιουργοῦ του, δὲν πιστέψαμε τὴν κατηγορίαν αὐτῆ. Μὴ ξέροντας καθόλου τὸ ἔργο τοῦ Χρονογράφου τῆς «Ελλάδος» καὶ γνωρίζοντας καλὰ τὶς εὐγενικὲς προθέσεις τοῦ Σικελιανοῦ, τὶς προσπάθειές του τὶς Ἐπίμονες, καὶ τὴ προσωπικὴ του ἀνωτερότητα, μᾶς ἦταν ἀδύνατο, ἐπαναλαμβάνουμε, νὰ πιστέψωμε τὴν τόσο βαρεῖα αὐτῆ κατηγορία κατὰ τοῦ κ. Σικελιανοῦ, τὸν ὁποῖον ἐγνωρίζαμεν ὡς ἄνθρωπον με ἦθος.

Γι' αὐτὸ καὶ περιμέναμε μίαν ἀποστομοτικὴ ἀπάντησι, τοῦ θιγομένου κ. Σικελιανοῦ πρὸς τὴν «Ελλάδα» καὶ τὸν συνεργάτη τῆς, ἡ ὁποία, ἀπάντησι ἐπὶ τέλους ἦρθε. Ἄλλὰ πὼς ἦρθε; Καμαρῶστε τη :

Φίλε κ. Διευθυντά,

Στὸ φύλλο τῆς 23 Αὐγούστου ἑβδομαδιαίας ἔφημερίδας δημοσιεύτηκε ἄρθρο, ποὺ ἀναφέρει μεταξὺ ἄλλων γεγονόσ ἐντελῶς ἀνύπαρκτο καὶ συκοφαντικὸ γιὰ τὸ πρόσωπό

μου. Προσπάθησα, ἀκολουθώντας τὸ φυσικὸ δρόμο, νὰ πληρωροηθῶ τὴν ταυτότητα καὶ τὴ διεύθυνσιεῖκείνου ποὺ τὸ ἔγραψε. Ἐπίσθηκα ὅτι πρόκειται γιὰ πλαστωνυμία χωρὶς καὶ νὰ μοῦ δοθῇ ἡ δυνατότητα νὰ ἐξακριβῶσω τὸ πραγματικὸ ὄνομα τοῦ συντάκτη του. Νομίζω πὼς γιὰ τὴν ὥρα δὲν χρειάζεται ν' ἀσχοληθοῦμε περισσότερο με τὸ ζήτημα αὐτὸ.

Με τιμῆ
ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ

Κηφισιά, 14-9-943

Ἡ ἀπάντησι αὐτῆ — ὁ θεὸς νὰ τὴν κάνει τέτοιαν — δὲν εἶναι, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἀπάντησι. Μ' ὅσο κι' ἂν χρειάστηκε 21 μέρες γιὰ νὰ γραφτῇ καὶ νὰ σταλῇ, ἀπὸ τὴν Κηφισιά, ποὺ παραθερίζει ὁ συντάκτης τῆς, στὸν Ἀηγιώργη τὸν Καρύτση, ποὺ εἶνε τὸ «Ἐλεύθερο Βῆμα» καὶ ποὺ τῆδημοσίεψε στὸ φύλλο του, στὶς 18-9-43. Ἡ δυστοκία τοῦ γράμματος αὐτοῦ καὶ ἡ μὴ ἀποστολὴ του εὐθὺς ἀμέσως, στὴν ἔφημερίδα, ποὺ δημοσίεψε τὴν κατὰ τοῦ κ. Σικελιανοῦ κατηγορία, μᾶς κλονίζει τὴν πίστι μᾶς γιὰτὸ κατηγορούμενο κι' ἀρχίζουμε ν' ἀμφιβάλομε γιὰ τὴν ἀθωότητά του.

Ὁ κ. Σικελιανὸς δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἀφελής, ὅσον κι' ἂν θέλῃ, στὸ πάρα πάνω γράμμα του, νὰ φανῇ πὼς εἶναι τέτοιος.

Ὁ κ. Σικελιανὸς γνωρίζει ὅτι ἔχει μάθει καὶ ὁ ποῖδ μικροκαλαμαράς; δηλαδὴ πὼς ἀρκεῖ νὰ θέλῃ ἐκείνος, ποὺ θίγεται μ' ἕνα ὁποιοδῆποτε δημοσίημα, ὁποιασδῆποτε ἔφημερίδας καὶ σὲ τρεῖς ἡμέρες μέσα — τὸ πολὺ πολὺ — νάχει στὰ χέρια του τὸ πραγματικὸ ὄνομα, ὁποιοδῆποτε, πλαστωνυμία — ἡ λέξι εἶναι τοῦ κ. Σικελιανοῦ. Καὶ ἂν ἀκόμα παραδεχτοῦμε, πάνω σ' αὐτὰ τὰ πράγματα, τὸν κ. Σικ. γι' ἀνήξερο παιδί, δὲν εἶχε τότε πάλι παρὰ ν' ἀνοίξῃ καὶ νὰ συμβουλευτῇ γιὰ μίαν στιγμὴ καὶ μόνο, τὸν Νόμο 5060, περὶ τύπου, ποὺ βρίσκεται σὲ πρώτη ζήτησι σ' ὅλες τὶς Βιβλιοθηλές τῆς Πρωτεύουσας, σ' ὄλους τοὺς Δι-

(Συνέχεια εἰς τὴν 8ην σελίδα)

Σταλακτίτες

Σταλακτίτες οί σκέψεις κρεμασθήκαν
 απ' τή σπηλιά μου ανήλιαστοι κι' ώραιοι.
 Μέσα μου ακόμη κάτι ή πίστη καίει
 (καντήλι μου) στίς μέρες που διαβήκαν.

Τά μάτια μου στά βράδυα σφαλισμένα,
 πόθος και πόνος ίδιο με ματώνει.
 Τό φως τους πόσο—πόσο με θαμπώνει ;
 σ' αν μ' άγκαλιάζουν όλα φωτισμένα !!

Σά μανουάλια ανάναφτα 'χουν μείνει...
 Στά χείλη μου ν' ανεβαίνει ή προσευχή,
 γύρω μου να στέκουν άγγελιοι λευκοί
 κι 'όλα να με γεμίζουνε γαλήνη.

Νίκος Παπαγεωργόπουλος

Φθινόπωρο

Φθινόπωρο κι' ή θλίψη τώρα φτερουγίζει
 μέσα στους δρόμους, στο λιμάνι σου Χαλκίδα,
 και 'γώ μονάχος πού τήν άνοιξη σε είδα
 σ' αν όνειρο λαμπρό γύρω μου να ροδίζει...

Φθινόπωρο κι' άργοπατούν της σκοτεινιάς παρθένες
 ρίχνουν τ' άπέπλα μυστικά σ' όλα τριγύρω,
 ώ! στ' άκρογιάλια Σου, πώς θ' άθελα να γείρω,
 να κλάψω—τά καράβια π' έφυγαν σε χώρες ξένες...

Φθινόπωρο, κι' είμαι κοντά Σου πάλι,
 ίδιος σ' αν κάθε χρόνο, νοσταλγός τ' άπείρου
 και καρτερώ και καρτερώ σε μι' άπνοη ζεφύρου
 —να ταξιδέψω σε μι' ά χώρα άλλη...

Βασ. Χρ. Παπαδόπουλος

ΟΙ ΝΕΟΙ ΜΑΣ

Και τώρα που ξανάρθεις

... Είχαν περάσει χρόνια — που μούχαν φανεί αιώ-
 νες— απ' τήν ήμέρα που σ' έχασα, και όμως περιμέ-
 να με μι' ά έλπίδα ανεξήγητη. 'Επίστευα πώς κάπο-
 τε θα γύριζες σε μένα, γιατί θα μάθαινες άργά ή
 γρήγορα πώς τήν άλήθεια μόνον έγώ σου έλεγα.
 'Η 'Ελπίδα αυτή μου έκανε τήν μελεγχολία μου γλυ-
 κιά στην μόνωσι, που τόσα χρόνια μου έλειπε ή τρυ-
 φερότητα κι' ή θαλπωρή μι' άς λατρείας σ' αν τήν δι-
 κιά σου.

Και ώ! Τι Εύτυχία άνόποτη μου χάριζες όταν
 έπερνα τό έρωτικό σου μήνυμα, ύστερα από στέρνη
 και μούγραφες τόν γυρισμό, άφοι ένίκησες τούς έ-
 χθρούς τής μεγάλης λατρείας, και έρχόσουνα να
 φωλιάσής στην καρδιά μου που ήταν πάντοτες
 έτοιμη να σε δεχθώ.

'Η Ζήλεια του κόσμου που θέλησε να ξαφανί-
 ση τήν πρώτη σου άγάπη, και διαλύση στον άέρα
 τ' ά πρώτα σου όνειρα, δεν μπόρεσε να νικήση, για-
 τί τ' ά κύματά της τ' ά μολυσμένα έσπαζαν πάνω στον
 βράχο τής σταθερότητας τής καρδιάς σου και έτσι
 δεν φαρμακώθηκε όλότελα ό έρωτάς σου.

Και τώρα που ξανάρθεις σε μένα με τόν άτέ-
 λειωτο ένθουσιασμό σου και με τήν πίστη σου ξα-
 νανιωμένη, σε δέχτηκα με άτέλειωτη χαρά, για
 τήν εύτυχία που μου χαρίζει ό έρχομός σου. Και
 τώρα που ξανάρθεις άφοι πρώτα ένίκησες τούς
 πολέμους τής θρησκείας μας, τής θρησκείας τής
 άγάπης μας, και πιστεψες πώς ή άγάπη μου εί-
 ναι άληθινή κι' άτέλειωτη, όμολογείς πώς γλύτω-
 σες απ' τό μαρτύριο τής μελαγχολίας σου και
 τής άμφιβολίας και ξέφυγες έτσι απ' τόν μαρασμό
 τής νιότης σου.

Τά καστανά ματάκια σου, που ύστερα από
 τόσα χρόνια άντύκρυζα, σ' αν βρεθήκαμε στον κήπο
 τόν άνθισμένο, που δύο άνοιξι' άτικες εύωδιές λου-
 λουδιών αναδεύοντας έννοιωσα να μου μιλούνουσα.

λιικά και χωρίς φόβο με τήν εύγενική τους άγνώ-
 τητα για τόν έρωτά μας, για τήν πίστη προς τήν
 θεότητα που λατρεύουμαι, τής άφροδίτης, που δεν
 θα τήν κλονίση τίποτε πιά. Τα μάτια σου που μου
 χάριζαν τήν ανακούφιση του ψυχικού μας κάματος
 και τήν έρωτική εύτυχία για τήν επάνοδο τ' όνει-
 ρου, με διαβεβαίωναν πώς ανακάλυψες τήν συγ-
 γένεια τών ψυχών μας, που γεννήθηκαν για να ζή-
 σουν μαζί καλή μου 'Αγάπη.

'Απ' τήν στιγμή που σ' αν όνειρο ζωή ξανάδω-
 σες και του λογισμού μόνη σκέψη έταξες σε μένα
 νάρθης, και τό σβυσμένο ιδανικό θέλησες να βασι-
 λέψη αντίμα πάλι ταιριαστό για μένα μωσχοβο-
 λάει ένα άρωμα γλυκό....

ΝΕΟΣ

Θάρθης!.....;

Είμαι νύχτα, νύχτα γλυκειά....., έρωτική....
 'Ο ούρανός είναι γεμάτος από άστρα που χύνουν
 στη γη τ' άύλο χρυσάφι τους. Κάτω στο μώλο, μι' ά
 μικρή βαρκούλα είναι δεμένη και λικνίζεται ψιθυ-
 ριστά πάνω στα διαμάντια τών κομματιαστών
 νερών τής θάλασσας.... Μι' ά βάρκα, ντυμένη
 με του φεγγαριού τήν άργυρένια λάμψη....., μι' ά
 βάρκα μαζί με μένα Σε περιμένει κι' αυτή Σε προ-
 σμένω,.... προσμένω 'Εσένα, 'Εσένα,.... τήν
 ψυχή μου.... τό φως μου.... τή Ζωή.... Σε πε-
 ριμένω, μικρή μου, Σε περιμένω και μι' άγωνία μου
 σπαράσει τή καρδιά.... "Αραγε θάρθης γλυκειά
 μου θα φωτίσουν πάλι, τ' ά λάγνα σου μάτια τή
 νύχτα;... Θάρθης Γυναίκα «'Εσύ που δίνεις τή
 δύναμη, 'Εσύ που σκορπās τήν 'Αγάπη, 'Εσύ που
 τρέφεις τ' ά όνειρα, 'Εσύ που άκτινοβολείς τήν ώ-
 μορφιά, 'Εσύ που τονώνεις τ' ά ιδανικά και τούς
 πόθους; "Αραγε Θάρθης!.... Θάρθης!....

Ρέννας 'Αλμας

ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΚΑΙ Η ΘΕΣΗ ΜΑΣ

Τό γλωσσικό είναι κι' αυτό όπως καταλαβαίνουμε
 μία κοινωνική έκδήλωση δεν είναι βέβαια σπουδαία,
 τό γεγονός όμως τούτο —όταν τ' ά σπουδαία τ' άντι-
 μετωπίζουμε έτσι— δε σημαίνει ότι δε πρέπει να
 προσέξουμε και τις έκδηλώσεις αυτές που είναι έκδη-
 λώσεις τους και που γι' αυτό βρίσκονται σε σχέσεις
 συνάφειας μεταξύ τους και να μη σταθούμε και σε
 δαύτες ανάλογα. Μι' ά τέτοια θέση ένάντια θ' ά μας
 έκανε ν' άφίσοιμε στην όπισθοδρομία τ' ά ζητήματα
 τούτα και να δημιουργήσουμε μετά μι' άκαταστα-
 σία και σύγχυση έπόμενη στη προσπάθειά μας να
 τ' ά συνδέσουμε για να παρουσιάσουμε ένα τής ζωής
 μας μέλλον καλύτερο άρμονικό. Με αίτία τό λόγο
 τούτο και έπειδή ακόμα πρόκειται για ένα έπεισό-
 διο που γεννήθηκε συνεχίζω κι' έγώ τή συζήτηση.
 Πρέπει να πώ, όμως, ότι από τή στιγμή τούτη θ' ά
 προχωρήσω διαλλακτικά άκολουθώντας—με όσες δυ-
 νάμεις έχω κι' όσω μπορώ— τή τυπική λογική στην
 πλατύτερη της έννοια για να έκφράσω τήν ύποκει-
 μενική μου κρίση κατευθύνοντας τή πάντοτε πάνω
 στην αντικειμενικότητα που παρουσιάζει τό ζήτημα.
 Για να μπορέσουμε, λοιπόν, να βρούμε τήν όρθή του
 γλωσσικού λύση θ' ά πρέπει να τό τοποθετήσουμε στο
 χώρο και στο χρόνο που αναπτύσσεται. Τότε μονάχα
 καταλαβαίνουμε τήν αντικειμενική του ύπόσταση,
 βρίσκουμε δηλαδή τό πραγματικό του σημείο, άπό-
 που μπορούμε να ξεκινήσουμε για να εξετάσουμε τό
 ζήτημα σοβαρά. 'Η έξέγερση του 21 και τ' ά μετά
 από δαύτην παρουσιασθέντα διάφορα κοινωνι-
 κά φαινόμενα, νέες οικονομικές συνθήκες, οι έφευρέ-
 σεις τ' ά διάφορα νέα φιλολογικά ρεύματα και ή πρό-
 οδος γενικά, έμψασαν νέες λέξεις κι' έννοιες πλατέ-
 νοντας τή γλώσσα μας και έμφανίζοντας έτσι τ' ά
 πρώτα σπέρματα τής δημοτικής. Τήν έποχή τούτη
 μπορούμε να τήν προσδιορίσουμε με τό Σωλομό, Βα-
 λαωρίτη κι' άλλους τοτινούς όμοφωνότας τους τεχνο-
 λόγους —που αναπτύξανε ένα πραγματικό για τήν
 έποχή τους λεκτικό σύστημα— και τή δημόσια λο-
 γοτεχνία και ποίηση (μπορούμε να τ' άρνηθούμε;).
 Με τό καιρό, όμως, και μέχρι σήμερα ή ανάπτυξη τών
 κοινωνικών αυτών φαινομένων παρουσίασε έξελει-
 χτικά άνώτερες μορφές που πλατύνανε περισσότερο
 τή δημοτική (Ψυχάρης, Πάλλης κι' όλη ή πλειάδα τών
 λογοτεχνών που φτάνει μέχρι σήμερα) στο σημείο
 που να μιλιέται τώρα άπόλο σκεδόν τόν 'Ελληνικό
 λαό. Και λέω σκεδόν γιατί μόνο λίγοι άδιάλαχτοι
 άπό συνείδηση ή κακή φιλοπόοδο αντίληψη δημιου-
 ροῦνε αντίδραση καλλιεργώντας τό γλωσσικό δι-
 σμό και δεν έννοούν ότι ή καθαρεύουσα είναι πιά
 μι' ά που χαρπαλεύει —στον έπιθανάτιο ρόγχο της—
 γλώσσα γιατί πέρασε τή καμπύλη της ανάπτυξης της,
 όπως πριν άπό δαύτην —ιστορία αιώνια— τής ά-
 κμής, ανάπτυξης, και κατάπτωσης —του κύλωντας
 της ποταμού— ή βυζαντινή, νεώτερη άρχαία, άρχαία
 'Ελληνική, άρχαϊζουσα, όμηρική και πρωτόγονη
 ή χροπημένη που άπό τό πολύ καιρό άναπαύονται
 στο μεγάλο κοιμητήριο τής ιστορίας. 'Ίσαμε δώ κά-
 ναμε τις διαπιστώσεις μας πάνω στο γλωσσικό. Αύ-
 τό όμως δεν είναι άρκετό και για να μη γυρίσουμε
 πίσω ή προστρέξουμε τόσο ώστε να γίνουμε όνειρο-
 πόλοι θ' ά πρέπει να ξακολουθήσουμε τή πορεία τής εξέ-

τασης μας και να όδηγηθούμε σ' ένα άλλο σημείο,
 στο σημείο τής ανάγκης να διατυπώσουμε τή γνώμη
 μας. Εδώ πια βρίσκουμε τή θέση μας 'Η διατύπωση
 όμως τής γνώμης μας δε θ' άναι μι' άς στενής αντίλη-
 ψης ξερή θεωρητική άποψη, αλλά μι' ά θετική και με-
 ταρρυθμιστική προσπάθεια να επιδράσουμε πάνω
 στην εξέλιξη που παρουσίασε τό γλωσσικό και τό
 καλύτερέψουμε (καμιά έργασία δε γίνηκε σοβαρή
 και γι' αυτό σήμερα περνάει μι' ά έντονη κρίση) όργα-
 νώνοντας τό, τοποθετώντας δηλαδή τήν αντικειμενι-
 κότητα του κάτω από όρισμένους έκφραστικούς κα-
 νόνας που είναι ή πραχτική όφελιμότητα μι' ά ένιαίας
 και αντίληψης, γι' άλο τόν 'Ελληνικό κόσμο, όμι-
 λούμενης γλώσσας με λεκτικό, άκουστική κι' αίσθη-
 τική έκφραση, συνταχτικό, γραμματικό, όρθογραφία
 και άλλους τέτοιους κανόνες που ή πρόσαρμογή και
 διαφοροποίηση τής έποχής του έχει επιλέξει. Γι' αυ-
 τό κάθε στοιχείο που υπάρχει και δημιουργεί νέα
 εξέλιξη του όπως λογουχάρι ή όρολογία, ντόπια και
 ξένη —νέες λέξεις που προσδιορίζουνε νέα πρόοδο,
 φανερά έδω μι' άς Παγκοσμίας όμιλούμενης γλώσσας
 —δε θ' ά πρέπει να μη μιή στους κανόνες αυτών.
 Κατά τόν ίδιο τρόπο θ' ά πρέπει ν' άφαιρεθώ κάθε
 στοιχείο νεκρό, όπως παλιοί ιδιοματισμοί και λέξεις
 που χαθήκανε (άχρηστες πιά γιατί έλειψαν και τ' ά
 αντίστοιχα αντικείμενά τους) και που δυστυχώς σέρ-
 νονται στη έπιφάνεια —σ' ά νεκρά που όδηγείται
 στο κενόταφιο— άπό συνειδητή κι' αντίδραστική
 άδιαλλαξία. Κάθε τάση τέτοια θ' ά πρέπει να χτυπη-
 θή και χαθή άπό τό μέσο του ζητήματος γιατί θέλει
 να προστέση όσες μπορεί πιά πολλές στιγμές στη
 παλιά σοφολογιοτατική παράταξη που θέλει να
 διατηρήση τήν εύγένεια της και που άμύνεται ακόμα
 με τ' ά σπασμένα της όπλα, τ' ά τελευταία τ' ά λείψα-
 να του διαφορισμού της (Πανεπιστήμια, άκαδημία
 αί «άρμόδιοι ύπηρεσίαί του Κράτους άίτινες έντέλ-
 λονται και έξηγούνε στους χωρικούς με «τ' ά έπι-
 στώμεν, και δέον» και άρτζι μπουόρτζι και λουλάς
 και άλλα τέτοια πολλά.) του γλωσσικού. Βιολογική
 άνάγκη, καθαρό ένστικτο άυτοσυντήρησης στο ψυχορ-
 ραγόντας της οάμα που νικιέται άπό τή φυσική ά-
 νάγκη του χαμού. Κι' οι στιγμές είναι αόυτες. Είναι
 οι στιγμές που ό άνθρωπος έξαχρειώθηκε, γίνηκε
 τέρας, έχθρός τυφλός και ήλίθιος γιατί άνοιξε πάλι
 με τό μεγάλο δημοτικιστικό ρεύμα τό γερό κορμί, που
 κι' αυτό κάτω απ' τούς ίδιους βιολογικούς νόμους
 θέλει και πρέπει να ζήση μι' ά που είναι νεαρό και
 πιά δυνατό και που γι' αυτό θ' ά πρέπει να οργανώ-
 ση τις δυνάμεις του —τ' ά δικά του όπλα— για να
 ξεμπερδέει μι' ά ώρα —τή θλιβερή τούτη ιστορία του
 διύισμου του γλωσσικού— άρχίτερα. Για να σταθώ
 όμως πιά συγκεκριμένους σίγουρα θ' ά πρέπει ν' ανα-
 φέρω και τή ταχική τής όργάνωσής του, που τ' ά βα-
 σικά της σημεία θ' άναι οι συστάσεις διαφόρων άπό
 τ' ά κάτω μέχρι άπάνω Συνταχτικών κατά τόπους 'Ε-
 πιτροπών άπό ειδικευμένους προοδευτικούς γλωσ-
 σολόγους που θ' ά παρουσιάζουνε τις κατά τόπους
 συνιστώσες του γλωσσικού και θ' ά προσδιορίσουνε
 στα παραπάνω είπωθέντα του σημεία τή συνισταμέ-
 νη του ένιαία δηλαδή λαϊκή κοινή 'Ελληνική γλώσσα.
 Τούτη θ' ά προσπαθήσουμε να τήν επιβάλλουμε έπίση-

“ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ,”

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Ίδιοκτήτης : **ΑΝΤΡΕΑΣ ΖΩΝΤΟΣ**

Κατοικία: Αρεθούσης 36

Γραφείον - Τυπογραφείον : Αγγελή 26

◆ Τηλέφωνον : 3-45 Χ Α Λ Κ Ι Σ ◆

Προϊστάμενος Τυπογραφείου **Κ. ΣΥΛΙΒΟΣ**
δδός Αποστόλη 1

Η εὐθύνη τῶν ἐνυπογράφων ἄρθρων καὶ δημοσιευμάτων βαρύνει τοὺς ὑπογράφοντας ταῦτα καὶ ὄχι τὸ περιοδικόν.

◆◆◆

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Ἐτησίᾳ Δραχ. 6.000.—Ἐξαμηνίως Δραχ. 3.000.
Διὰ Δήμου, Κοινότητος, Τραπεζῆς καὶ διαφόρους ὀργανισμοὺς ἔτησίᾳ Δραχ. 8.000.

◆◆◆

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑΝ

Τὰ χερσόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται
Συνδρομῆς καὶ Καταχωρήσεις προπληρώνονται

◆◆◆

ΓΡΑΜΜΑΤΑ — ΕΠΙΤΑΓΕΣ — ΣΥΝΡΓΑΣΙΕΣ κ. τ. λ.
Πρὸς τὸν κ. **Ἀντρέαν Ἰω. Ζώντον** — Χαλκίδα

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ Δραχ. 500

μη πιά για τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος, στὴν ἐκπαίδευση, στὴ φιλολογία, στὶς ὑπερεσίες καὶ παντοῦ. Ἀκόμα θὰ πρέπει νὰ συσταθοῦν καὶ φιλολογικοὶ σύλλογοι, νὰ δημιουργοῦνται θεατρικὲς παραστάσεις πού με ὀμιλίες καὶ ἔργα λογοτεχνικῆς παραγωγῆς, ἐξόν τῶν ἄλλων εὐχαριστήσεων καὶ ὠφελημάτων, θὰ παρουσιάσουν ὅλη τούτη τὴν ἐργασία τοῦ Λαοῦ μας, πού θὰ τοῦ δώση μιὰ συστηματοποιημένη πιά γλῶσσα. Μὲ τὴν ἐργασία αὐτὴ —θάθελα ὁμως νὰ πῶ— ὅτι δὲν ἐννοῶ ὅτι θὰ σταματήσῃ τὸ γλωσσικὸ ἴσαμε δῶ. Ἐνάντια ὅτι θὰ σταματήσει ἡ ἀναρχία τοῦ ὀ δὲ κανόνας τοῦ καινούργιου διαπιστώνει τὴν ἀντίληψη ὅτι τὸ γλωσσικὸ θ' ἀκουλουθήσῃ καὶ νέες ἐξελεύσεις. Τὸ γεγονός τοῦτο θ' ἀποτελέσῃ ἕνα κίνημα πού θὰ λύσῃ τὸ ζήτημα αὐτὸ καὶ θὰ δικαιώσῃ τότε ὄλους ὄσους κινήθουνε στοὺς ἀγῶνες τῆς μεταρρύθμισης τοῦ γλωσσικοῦ, ὅτι παραδέχονται τὴ πρόοδο γιατί πραγματικὰ ὀ σκοπὸς τοὺς θὰ ἔχει γίνῃ ἀποτέλεσμα. Στὸ κ. Γιάννη Σκαρίμπα πρωτοποριακὸ συγγραφέα μας, κ. Ἀντρέα Ζώντο, φιλοπρόοδο λογοτέχνη καὶ καλὸ δημοτικιστὴ καὶ ὀ ὄλους τοὺς φιλολογόυτες κἀνω τὴ πρόταση τῆς δημιουργίας φιλολογικοῦ συλλόγου καὶ βραδυῶν καὶ ὀργάνωση θεατρικῶν παραστάσεων. Ἀν θέλουνε νὰ τοὺς πιστεύουμε ὅτι ἔχουνε τὸ δικαίωμα τοῦ ἐνδιαφερόμενου—κι' εἶναι τόσο εἰδικοί— ἐμπρὸς ἄς κινήθουνε γιὰ νὰ πραγματοποιήσουνε τὸ ἀντικείμενο τοῦ ἐνδιαφερόντος τοὺς. Στὴ περίπτωσι αὐτὴ θὰ πρέπει νὰ στῶθε ὀμὲ εἰλικρινεῖς καὶ συνετεῖς καὶ νὰ δημιουργήσουμε τὴ σωστὴ ἄντίληψη γιὰ τὸ καθῆκον πού ἀναλαμβάνουμε ξεπερνώντας τὶς ἀδυναμίες τῶν προσωπικῶν με φιλολογικοὺς καθάγες—πού δὲ δίνουνε καθόλου ζουμί— καὶ ὀστοχες συζητήσεις πού στὴν ἐπιδιώξῃ μας· νὰ λύσουνε τὸ γλωσσικὸ, κάνουμε ἀρνητικὴ μονάχα δουλειά.

Ἀντώνης Χλαμύδας

Ὀ Ἑλληνικὸς Στίχος

Τὰ θούρια ἀνάποδα

Ὡς ὠραία ἦταν μου ἀπόψε ἡ λύπη,
ἦρθαν ὄλα σιωπηλά χωρὶς πάθη
καὶ με ἦβραν, χωρὶς κανέν' νὰ μοῦ λείπει,
τὰ λάθη.

◆◆◆

Κι' ὡς τὰ γνώρισα ὄλα ἐκεῖ τριγυρᾶ μου,
ὄλα κράταγαν τρουμπέτες καὶ βιόλες
κι' οἱ ἀγάπες μου κι' ἡ κάθε χαρὰ μου
— οἱ μαριόλες . . .

◆◆◆

Ἄ! τὶ θίσος λίγον τὶ ἀπὸ ἀλήτες
μουζικάντες μεθυσμένους καὶ φάλτσους,
ἔτσι ὡς ἔμοιαζαν — με προσιμένες τὶς μύτες,
παληάτσους.

◆◆◆

Καὶ τὶ ἔμπνευση νὰ μοῦ δώσουν τὴ βέργα
μπρὸς σὲ τρίποδα με κἀντα μυστήρια,
ὄπου γράφονταν τ' ἀποτυχημένα μου ἔργα,
ἐμβατήρια !

◆◆◆

Ἄ! . . . τὶ ἔμπνευση! . . . Μαίτρ τοῦ φάλτσου ἐγὼ πάντα,
με τὴ βέργα μου τώρα ψηλά — λέω με τρόμους —
νὰ με δαῦτη μου νὰ παρελάσω τὴν μπάντα
στοὺς δρόμους.

◆◆◆

Κι' ὡς πσιῶκολα θὰ πηγαίνω πατόντας,
μὲς σὲ κόρνα θὰ τὰ βροντοῦν καὶ σαντούρια,
οἱ παληάτσοι μου — στὸν ἀέρα πηδόντας —
τὰ θούρια . . .

Γιάννης Σκαρίμπα

Χωριό μου! . . .

Κανένας δὲν τὶς γνώρισ' τὶς μυστικὲς σου ἀγάπες,
μονάχα ἐγὼ πού πέρασα σὶς ταπεινὲς σου στράτες,
κι' ἔγεια καὶ ξαπόστασα στὸν ἴσκιό τῶν δεντριῶν σου
καὶ ξύπνησα σὸ λάλημα τῶν ἀγριῶν τῶν πουλιῶν σου,
Καὶ πρωτοκαλημέρισα τὴ μυρωμένη αὐγούλα
κι' ἔσκυφα καὶ ξεδίψασα σὶ τὴ δροσερὴ βρυσούλα!

◆◆◆

Μονάχος τώρα! σὺν ἀητὸς διωγμένος ἀπ' τὰ ὄψη,
σαράκι με κρυφοβοσκάει τῆς πολιτείας ἡ θλίψη!
Καὶ λαχταρῶ τὴ σιγαλιὰ τῆς θείας ἀστροφεγγῆς σου
καὶ τὸ δρολάπι τῆς τρανῆς τῆς βαρυχειμωνεῖας σου!
Καὶ κρυφοδέρνει με ὀ καῦμός νάρθη κοντὰ σου ὡς τόσο,
στὴν ἐρημιὰ τῆς ξενητεῖας σκιαζομαι μὴ νυχτώσω!

◆◆◆

Στὴν πολιτεία τὴν ἄρρωστη γλυκὸ φαρμάκι ἄν πίνω,
σταλιά, σταλιά, τὴ νειότη μου καὶ τὴ ζωὴ μου δίνω!
Κι' ἀναζητῶ καὶ νεύρωμαι τὸ δροσερὸ σου ἀγέρα,
π' ἀργοφιλεῖ τὰ ἐλάτια σου καὶ τὰ βουνὰ σου ὡς πέρα!
Καὶ θάρθω σὺν ἡ ἀνοιξὶ ξανά θ' ἀνθοβολήσῃ,
νὰ με ξυπνᾷ ἡ αὐγούλα σου νὰ με κοιμίζ' ἡ Δύσι!

Γεώργ. Θ. Κελεπούρης

ΚΡΙΣΕΙΣ — ΓΕΓΟΝΟΤΑ — ΣΧΟΛΙΑ

Ἐποχὲς καὶ σημεῖα: — Οἱ . . . Ἀμερικανοὶ κι' ὀ Κολόμβος

Τὶ τὰ θέλετε . . . «Πατὴρ πάντων πόλεμος» Μὰ ὄχι πατὴρ πάντα καλῶν. Ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς μαύρης θεομηνίας τοῦ πολέμου καὶ ὄωθες, ἕνα περίεργο φαινόμενο — πού ὄσο πάει κι' ἀπογίνεται — παρουσιάστηκε στὴν . . . ἔντυπη Ἀθήνα, τὴ μεγάλη αὐτὴ Ναζαρέτ τῶν βασιλέων . . . τῶν λέξεων!

Κατ' ἀντίθεση σὲ ὄλους τοὺς φυσικοὺς καὶ . . . ἀφύσικους νόμους, ὀ ἔντυπος λόγος θάλλει ἐκεῖ (. . . ξεύρεις τὴν χώραν πού ἀνθεῖ φαιδρὰ πορτοκαλέα; . . .) περισσότερο τώρα ἀπὸ κάθε ἄλλη ἐποχὴ, γίνεται μαεστρία καὶ μέθη, διαβήτησ καὶ ὄργιον, γεωμετρία καὶ . . . ὄδοξα! Ψέμματα πῶς ὀ λογοτεχνικὸς καὶ γενικὰ ὀ φιλολογικὸς λόγος, τὸ βιβλίο, τὸ σύγγραμμα, δὲν εἶχε στοὺς τόπους μας τὴ θέσι πού τὸῦπρεπε, ἀνάμεσα σὶ τὴ ζωσα κοινότητᾶ τῶν ἄλλων ἐγκοσμίων. Ἡ ἀλήθεια (;) εἶναι ὄτι τὸ — νομιζόμενο — ἀντίθετο, ἦταν μιὰ ἀπλή παραξήγησι . . . Ἐνεκα ἡ εἰρήνη! . . . «Ταύτης διαλυθείσης» ὄπως θᾶλεγε ἀγαθὸς πρῶν δάσκαλος ἡ πραγματικότητα — ζωντανὴ κι' ὄλοφάνερη, σφριγηλὴ καὶ ἀκμαία — ἀναγεννήθηκε ὄπως, καὶ στὰ συγκινητικὰ τὰ προπολεμικὰ μετάλινα τάλαρα, ἀπὸ τὴ στάχτη τοῦ ὀ φοίνικας. Καὶ σὲ πόσο λίγο διάστημα θὲ μας! Ἐφτασαν λίγα χρόνια ἐμπόλεμης δυστυχίας καὶ πείνας, ἕνα διάστημα πτώσης κάθε ρυθμοῦ τῆς ζωῆς, μιὰ κατακόκη ἀπ' τὸ αἶμα τῆς φάσι φριχτῆς καὶ ὄλέθριας σελήνης, μιὰ τέλος πάντων φρικαλέα πληγὴ σὸ στήθος τῶν καιρῶν καὶ τῶν τόπων, γιὰ νὰ γίνῃ — ἔτσι ἀπὸ τὴ μιὰ μέρα στὴν ἄλλη — τὸ θάμα, ὄχι τῆς δημιουργίας (ἀφοῦ αὐτὴ ἡ δημιουργία πρέπει νὰ εἶναι ἀποτελέσματα μακραιῶνης ἐπεξεργασίας καὶ μόχθου) μὰ τὸ θάμα τῆς ὄξαφνης ἀνακάλυψης μεγάλου καὶ περιφήμου τώρα ἀναγνωστικοῦ καὶ πνευματικοῦ κοινοῦ, πού — συκοφαντημένο ἔως χθὲς . . . ὡς κατώτερο, ἀνίδεο, σχεδὸν ἀνύπαρχτο — τώρα κατατρώει σὺν ἀκρίδα τὶς ἔκδοσες, παθαίνεται ἐπιληπτικὰ γιὰ τὰ ρωμείκα μόνο ρομάντζα, ζουρλένεται μπρὸς στὸν Καβᾶφ καὶ χᾶσκει μπρὸς τὸ Μελά.

Τὸ φαινόμενο μᾶς θυμίζει τὸ χιουμοριστικὸ κ' «ἐξυπνόκουτο» κατὰ τὸ ὄποιο : ὄταν ὀ Κολόμβος με τὶς καραβέλλες τοῦ ἔφτασε σὶ τὴ Γουαναχάνη, οἱ ἰθαγενεῖς ἐρυθρόδερμοι πού συνάχτηκαν στὴν παραλία περιέργοι, τὸν ρώτησαν : Εἶσαι ὀ Κολόμβος;

— Ναί, Καί σεῖς;

— Εἴμαστε οἱ Ἀμερικανοὶ! . .

Τὸντι : Εἶστε οἱ λογοτέχνες μας;

— Ναί. Καὶ σεῖς;

— Εἴμαστε οἱ θαυμαστὲς σας!

Καὶ δὲ λέγεται, τὶ φιλιὰ καὶ χαρὲς! . . . Κατὰ κατοσταριὲς οἱ λογοτεχνικὲς ἔκδοσες. Κατὰ χιλιάδες οἱ κριτικοὶ. Κατὰ ἴμιλιούνια οἱ θαυμαστὲς κι' ἀναγνώστες. Φιλολογικὲς σελίδες, κριτικὰ ἄρθρα, βαθυστόχαστες μελέτες. Συμπαθέστατοι ἄνθρωποι, μέχρι χθὲς μασῶντας, ἐν ἀνυποψία καὶ πραῖτητᾶ τὰ ἐπιούσια πνευματικὰ λαχανάτους, ἀνέβηκαν ὄξαφνα

στὴν ἐπιφάνεια τούτων τῶν χρόνων καὶ καμαρώνουν τὴ δημοτικότητα τοὺς (;) ἀχαμογέλαστοι . . . Θεᾶτρο, πρόζα, στίχος, ρομάντζο, μυθιστόρημα, κριτικὴ, χρονογράφημα μελέτη, . . . Ἀμ δὰ καὶ δὲν τᾶξεραν! . . . Ἀέρα ἦθελεν αὐτὸς ὀ καυγάς! . . . Ὀ μακαρίτης ὀ Κοντύλης μᾶς τᾶλεγε: Ἄν ἦξευρα πῶς ἔτσι εὐκόλα σκαρώνονται οἱ δικτατορίες, θὰ σᾶς γινόμαν ἀπὸ λῶχιας δικτᾶτωρ σας!

Μόνον, ὄτι ἀπὸ τὴν χάρτινη αὐτὴ πυργοποιᾶ τῶν λόγων, τῆς εὐθυμῆς ξιπασιάς, καὶ τῆς κοκορωσύνης, λείπουν — καλῶς — οἱ κάμποσοι ἀληθινοὶ δημιουργοὶ μας, πού μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς — οἱ περισσότεροι — πέθαναν ἀπὸ τὴν πείνα στοὺς δρόμους, ἐνώ οἱ λιγῶσοι πέντ' ἔξη ἄλλοι (μαζὶ με μᾶς τὴν παμ—μεγάλη πλειοψηφία τῶν Ἑλλήνων) μπρὸς σ' αὐτὴ τὴν παραίτηση κάνουμε, σταυροκοπιόντας, τὸ θάμα μας.

Θώμας Ξαφᾶς

Καμμία Σχέσι

Πολὺ συχνὰ μᾶς ἐρωτοῦν πολλοὶ γιὰ τὸν συνεργάτη μας κ. Θ. Ξαφᾶ. τὸν ὄποιο καὶ μεῖς — ὄπως γράψαμε — δὲν ξέρουμε.

Μερικοὶ, μάλιστα, ἀποδίδουν τὴν συνεργασία τοῦ, σὲ πασίγνωστο Χαλκιδαῖο Λογοτέχνη καὶ συγγραφέα.

Τούτους μπορούμε νὰ τοὺς διαβεβαιώσουμε με τὸν κατηγορηματικώτερο τρόπο, πῶς ὀ καινούργιος συνεργάτης μας, δὲν ἔχει καμμίαν, ἀπολύτως, σχέσι, με τὸν πάρα πάνω λογοτέχνη.

Περὶ Ἀριστοκρατίας καὶ Τέχνης

Τὴν ὠρα πού τὸ φύλλο μας ἦτανε σὸ πειστήριο, λάβαμε ἕνα πολὺ ἐπίκαιρο κι' ἐνδιαφῆρο ἄρθρο, περὶ ἀριστοκρατίας καὶ τέχνης, τοῦ διαλεχτοῦ μας συνεργάτη κ. Γιάννη Σκαρίμπα, τὸ ὄποιο, κατ' ἀνάγκη, θὰ δημοσιευθῇ σὸ ἐπόμενο.

Φιλολογικὰ Πένθη

Στὸν «Εὐαγγελισμό» τῶν Ἀθηνῶν καὶ σὲ ἡλικία 73 χρόνων πέθανε ὀ Σμυρναῖος βουκολικὸς ποιητὴς Ἀλέκος Φωτιάδης. — Κι' ἔτσι ἡ Ἑλληνικὴ μουσα χάνει ἀκόμη ἕνα διαλεχτὸ παιδί τῆς.

Τὸ «Ἐλύμνιον»

Μὲ ξεχωριστὴ χαρὰ πληροφορούμεθα, πῶς σὲ πρώτη εὐκαιρία θὰ ἐκδοθῇ, κατὰ πολὺ βελτιωμένη, σὲ δευτέρα ἔκδοσι ἡ ἱστορικὴ μονογραφία τοῦ συνεργάτου μας κ. Νικ. Μπελλάρα — Παλαιοῦ τὸ «Ἐλύμνιον».

Θέατρο Ξενοπούλου

Έξ αφορμής του ξαναάνεβάσματος της «Φωτεινής Σάντρη» του κ. Ξενοπούλου ο ημερήσιος και Περιοδικός Τύπος, βρήκε την ευκαιρία να γράψει τα καλλίτερα λόγια για τον Ζακυνθινό Δάσκαλο. Από τις διάφορες αυτές κριτικές, σταματάμε ιδιαίτερα σ' εκείνη, που έγραψε ο κ. Α. Αναπλιώτης, στο «Πρωινό Τύπο» της 29-8-43 από την όποια και μεταφέρουμε εδώ, προσυπογραμμένο και με τα δύο μας χέρια, το παρά κάτω απόσπασμα:

«Υπάρχουν και θα υπάρχουν πάντοτε και οι Έλληνικές σχετικές διαφωνίες και οι καυγάδες μικροί ή μεγάλοι. Αλλά αυτό είναι μέσα στο αίμα μας... Τι να γίνει;

Υπάρχει όμως Ελληνική δημιουργία σοβαρά και αξιοπρόβλητη και ένας από τους μεγαλύτερους εκπροσώπους της, απ' τη γενεά που περνάει είναι ο Ζακυνθινός Διδάσκαλος. Ο δημιουργός ή μεγάλη πνοή πνοή για όλους ή μεγάλη τέχνη που τη νοιώθουν όλοι. (Ένα ακόμα μεγάλο, στα τόσα της χάρισμα) Ο «άκάματος», ο συστηματοποιημένος, ο τρισηχαρτωμένος απ' την αρχή ως το τέλος. Από την εποχή του Φαίδωνος ως το «Σάν τά πουλάκια» θέματα λογής-λογής, παρατηρητικότητας, δαίμονα, μαεστρία, χάρις, δημιουργία, σφραγίδα, σφραγίδα μεγάλης (τόσο μεγάλης όσο και απλής), εμπνεύσεως και μεγάλης, μεγαλότατης τέχνης. Τέχνης ατόφιας Έλληνικής, λεπτής, Ζακυνθιακής.

Ευτυχισμένος γιατί γεννήθηκε στη Ζάκυνθο μά τρισευτυχισμένη και η Ζάκυνθο που τον γέννησε. Τέτοιο μαέστρο δεν έχει κι άλλος τόπος.

Είναι αναμφισβήτητος μεγάλος εκπρόσωπος της Έλληνικής διανοήσεως, γιατί είναι αληθινός Έλληνας όπως είναι αληθινός και ανεπιτήδευτος δημιουργός. Για να συγκινήσει και συγκινείται αυτός έκαστος φορές με το θέμα του κι αν το θέμα βγαίνει απ' τη Ζάκυνθο συγκινείται χίλιες. Κι' όταν παθαίνει έτσι ένας αληθινός κι' αληθινά—γερά συγκροτημένος δημιουργός, φυσικά, αριστουργήματα θα δώσει.

Πολυδιαβασμένος μά όχι επηρεασμένος. Σκέψι πάντα δική του. Στύλ πάντα δικό του. Σοφός—άπλος. Όχι φαντασμένος. Έσκόρπισε το αίσθημά του, τη σοφία του και την τέχνη του, τη μαεστρία του την περίφημη, μέσα σε μια δλόκληρη ζωή, από χίλιους δυό κρουνοί, στο Έλληνικό κοινό.—Νά: Πάρτε-πάρτε πιέτε έξ' αυτού πάντες. Και ήπιαν και ηύφρανθησαν πάντες και εύφραίνονται και θα εύφραίνονται οι Έλληνικές γενεές από το νάμα του. Από το νάμα της πολύπλευρης, δεμένης κι' ολοκληρωμένης δημιουργίας του. Όταν ή βιοπάλη μάς στέρησε την απόλαυση των άλλων των δυσκολοαπαντήτων, συγγραφέων, αυτός μάς παρηκολούθησε στόν σκληρόν άγώνα και μάς δρόσισε πότε από ένα περιοδικό πότε από μια έφημερίδα, πότε απ' το θέατρο. Τό θέατρό του. Γιατί υπάρχει άδιαμφισβήτητο «θέατρα Ξενοπούλου» στην Ελλάδα. Κι' αυτό θα ζήσει περισσότερο από όλο το έργο του.

Κατεβαίνοντας και παρακολουθώντας τον Έλληνα στην τρεχόμενη ζωή, (στην πιάτσα), όπως τον

παρακολούθησε ή και στα άριστοκρατικότερα σαλόνια, έκράτησε την τέχνη, την τέχνη του, τη λεπτή του τέχνη ψηλά. Τέχνη Κυρά: άριστοκράτησα. Ζακυνθιακή: άρχόντισα κι' άπλη. Καταδεχτική. Νά, τα σημάδια της μεγάλης τέχνης. Της τέχνης που την έδωσαν και ή «πιάτσα» και τα «σαλόνια».

Η Έλληνική διάνοηση είχε, έχει και θα έχει—έπαναλαμβάνω—άστέρια πολλά και λαμπερά. Μά ένα από τα καλλίτερα και λαμπρότερα της είναι και ο Ζακυνθινός Διδάσκαλος.

Πρός συνδρομητές Παραίνεις

Υπάρχουν, άτυχώς, πολλοί συνδρομητές των «Ευβοϊκών Γραμμάτων» στην Αθήνα, στις έπαρχίες και στην ύπαιθρον Εύβοια, που άφου πέρνουν τό φύλλο μας από την αρχή της εκδόσεώς του—19 δλόκληρους μήνες—δεν θέλησαν να τό έπιστρέψουν, για ν' άπαλλαγούμε μιας σοβαρής ζημιάς χαρτιού και ταχυδρομικών. Αυτό, βέβαια, δείχνει πως έπιθυμούν να πέρνουν τό περιοδικό και να είναι συνδρομητές μας. Παρά την έκδηλουμένη, όμως, με τον τρόπον αυτό έπιθυμία τους, λησμόνησαν όλουσιδιόλου να ρωτήσουν πως, αυτό τό περιοδικό, βγαίνει, χωρίς να πληρώνονται οι συνδρομές του και μάλιστα σε τόσες δύσκολες εποχές.

Γνωρίζουμε πως οι περισσότεροι καθυστερούν από μια άπλη άμέλεια κι' από την έλλιψη ταχτικής (ταχ)κής συγκοινωνίας. Όπως ήθελε, όμως, τους παρακαλούμε θερμά μά φροντίσουν γρήγορα να μάς στείλουν τις συνδρομές των—τόν μοναδικό πόρο ζωής του περιοδικού.—Κι' αν υπάρχουν μερικοί, που δεν θέλουν να έχτιμήσουν την προσπάθειά μας, αυτοί παρακαλούνται ιδιαίτερα να μάς έπιστρέψουν τό φύλλο. Νά είναι δε άπόλυτα βέβαιοι πως δεν πρόκειται ν' αξιώσουμε, δια του έρηνοδικείου, μ' άγωγές κ.τ.λ. την πληρωμή της δουλεμένης συνδρομής τους. Πολύ—πολύ, —κι' αν τό έπιθυμούν—να γνωρίσουμε τά όνόματά τους στη στήλη της αλληλογραφίας για να πληροφορηθούν πως λάβαμε τό «έπιστρέφόμενο» φύλλο και πως συνεπώς «άπαλλάσσονται» της υποχρεώσεως καταβολής της συνδρομής των.

Όσο μπορεί κι' όσο φαίνεται

Ο γάμος, που γίνηκε, μεταξύ ένός Όλανδοΰ Πρεσβύτη και μιας νεαρής, έδω στη Χαλκίδα, έδωσε άφορμή στους δύο γνωστούς Χρονογράφους του «Βήματος» και της «Καθημερινής» να τά ξαναπούν στους αναγνώστες τους και να υποστηρίξουν, καθένας τις γνώμες του.

Τους γάμους αυτούς ο κ. Παλαιολόγος τους χαρακτηρίζει ως «θυσίες Παρθένων». Κι' ο κ. Μελάς που μεταφέρει στη στήλη του τό παράπονο γέρου «κοτοανάτου» υποστηρίζει μ' έπιχειρήματα άδρά, πως πλην έξαιρέσεων, βέβαια, οι γάμοι αυτοί πολύ ήλικιωμένων κυρίων με νεαρής γυνίκας κι' αντιθέτως, ούτε άγνωστοι μάς είναι, από την ιστορία—και πολύ σωστά—ούτε τίποτα τό πα-

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Στ. Παναγιωτοπούλου — Κ. Άγγελόπουλου

«Γιώργης Καράλης»

Δεν ξέρω γιατί ή ιστορία του Γιώργη Καράλη, του πονεμένου ποιητή του Πειραιά που με τόση συγκίνηση άφηγούνται και κρίνουν οι κ. κ. Στέλιος Παναγιωτόπουλος και Κώστας Άγγελόπουλος στ' όμνυμο μελέτημά τους, μου θυμίζει την «περίπτωση Καρωτάκη» και μου γεννά κάποιες συγγενικές άπορίες κι' έρωτήματα που παίρνουν μια προέκταση πέρ' απ' τό προσωπικό δράμα του άτυχου αυτού νέου.

Φυσικά ή ζωή, τό έργο κι' ή αυτοκτονία του Καράλη δεν εκπροσωπούν βαθύτερα αίτήματα και μάλιστα αίτήματα μια εποχής (1940) που στάθηκε μεταβατική για τον κόσμο. Ούτε άλλωστε τέτοια είναι ή προσπάθεια των δυό ιστορικών, φίλων κι' άπολογητών του. Οί κ. κ. Παναγιωτόπουλος κι' Άγγελόπουλος προσπάθησαν να δώσουν τον πίνακα της ζωής του όπως τον είδαν στο πραγματικό μοντέλο, να σιμώσουν πιότερο την ψυχή του χαμένου ποιητή, να παραλληλίσουν τόμέτριο έργο του προς τις κοσμικές εκδηλώσεις του και να δικαιώσουν την πράξη του αυτοχειρισμού που έπικυρώνει τις πολύχρονες άρρώστιες του άρριβισμού, της δειλίας και της ήττοπάθειας (αν όχι και της έπιπολαιότητας) που τον τυραγουσαν.

Σ' αυτή την άρρώστια σκύβουν με συμπάθεια μά κι' άμεροληψία, με τη λαχτάρα ν' άποκαλύψουν τον έσωτερικόν κόσμο του Καράλη και να τον άποκαταστήσουν. Ο κ. Παναγιωτόπουλος μάλιστα προχωρεί πέρ' απ' τον άνθρωπο κι' έπιχειρεί κι' άνάλυση του έργου του ποιητή που δείχνει έφόδια βάθος, στοχασμού κι' ένημερότητας. Σ' αυτή την περιοχή ή έπιμνημόσυνη όμιλία του παίρνει και τό χαρακτήρα κριτικής έπισκόπησης που δεν τοποθετεί, κατατοπίζει όμως.

Ο, τι διακρίνει τις δυό αυτές σ' ένα έναίω τευχος άφηγρίεις είναι ο συγκινητικός παλμός, ή φιλική τρυφερότητα κι' ο μόχθος για την ήρωϊκή

ράδοξο. Άφου, μάλιστα, όπως λέει ο λαός «ό άντρας είναι τόσων χρόνων όσο μπορεί» και «ή γυναίκα όσο φαίνεται».

Η αλήθεια είναι πως κι' οι δύο πλευρές έχουν τά έπιχειρήματά τους: Όπως είναι αλήθεια πως στους γάμους αυτούς υπερτερεί τό έμπορικόν στοιχείον και πνεύμα. Μά μήπως όμως στους άλλους, τους «ταιριαστούς» γάμους, —πλην των έξαιρέσεων—λείπει τό έμπορικόν πνεύμα;

Γι' αυτό την σταυροφορία των δυό Χρονογράφων τη θέλαμε με τό σύνθημα: «κάτω ή άγοραπωλησία δια της μεθόδου του γάμου!» «κάτω οι προΐκες!» «Κάτω τό άίσχος του αίώνος μας: της άγορας των άνδρων υπό των γυναικών» και των «γυναικών υπό των άνδρων».

έπιβίωση του άγνωστου αυτοκτόνου. Έτσι τό κείμενο ξεφεύγει απ' τη βιογραφική ξηρότητα, πλησιάζει τά σύνορα του λογοτεχνικού πορτραίτου και δημιουργεί μιαν άτμόσφαιρα ύστεροφημίας για τον Καράλη.

Τάκης Δόξας

ΝΑΠ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ: «Ο παράδοξος Γκέζλος κι' άλλα διηγήματα»

Η περιοχή που κλείνει τό γράψιμο του κ. Ναπ. Παπαγεωργίου δε φαίνεται να μοιάζει πέρα για πέρα Έλληνική. Τό κλίμα των διηγημάτων του είναι μάλλον βορεινό, ό όρίζοντάς τους φορτωμένος σύγνεφα κι' οι τόποι τους δε διαφέρουν και πολύ από τους τόπους του Χάμσου. Όστόσο ή έπίδραση της σκανδιναυϊκής λογοτεχνίας δε στάθηκε καταθλιπτική για τό ταλέντο του κ. Παπαγεωργίου, που κατάφερε ν' άφομοιώσει τόσο τά διαβάσματά του, ώστε να δώσει τη δική του όλότελα προσωπικότητα στα γραψίματά του, να δημιουργήσει ένα έντελώς προσωπικό ύφος. Κινημένος από πολύ βαθειά καλωσύνη για τους ανθρώπους του περίγυρού του, που τους ζωγραφίζει στα διηγήματά του, προσπαθεί να δικαιολογήσει τις άτέλειες και τις άδυναμίες τους προβάλλοντας τη μοίρα που κυβερνάει τις πράξεις τους. Τό κείμενό του μεταδίνει άκαίρια την ανθρώπινη συμπάθεια και συγκατάβαση του συγγραφέα του.

Θά πρέπει όμως να δουλέψει πολύ ο κ. Παπαγεωργίου τό γλωσσικό του όργανο πριν μάς παρουσιάσει την υπόλοιπη άνέκδοτη έργασία του, δύο συλλογές με διηγήματα κι' ένα βιβλίο με στοχασμούς που αναγγέλει. Στις σελίδες του «Γκόζλου» ξαφνιαζουν κάθε τόσο καθαρευουσιάνικες λέξεις, όπως λ. χ. παράδοξος, πόλος, θωπεύω, ώθομαι, πурεία, παιγνιόχαρα νεάνιδα κ. ά., που θα μπορούσαν περίφημα ν' αντικατασταθούν μ' ωραιότερες δημοτικές. Κι' αυτό σε κείμενο με πολύ ριζοσπαστική όρθογραφία, όπως ή κατάργηση του διπλού συμφώνου και ως αντικατάσταση του Υ στη δίφθογγο με Φ και Β. Μά και δημοτικούς τύπους δε χρησιμοποιεί σωστά ο κ. Παπαγεωργίου γράφοντας λ.χ. συλλογιστός και πλημμυριστός αντίς ήγια συλλογισμένος και πλημμυρισμένος ή σιμοτινά στη θέση του σιμά, και περπάτησα ταχύς θέλοντας να πεί περπάτησα γρήγορα. Έντελώς άδικοιολόγητα, τέλος, διώχνει τό τελικό Ν του άρσενικού άρθρου μπρός από ρήμα, ώστε διαβάζοντας λ.χ. τό χάνω αντίς για τον χάνω, πολύ συχνά να μπερδεύεις τό νόημα της φράσης.

Γ. Ι. Φουσάρας

Τά «Ευβοϊκά Γράμματα»

πωλούνται ένταύθα εις τό Βιβλιοπωλείο κ. Βρεττού—Άβάντων 16 και εις Αθήνας εις τό Βιβλιοπωλείο Κολλάρου—Σταδίου 38—και «Αετός»—Βουκουρεστίου 6β'.

ΠΡΟΔΟΤΗΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ;

(Συνέχεια ἐκ τῆς 1ης σελίδος)

κηγόρους καὶ στὴν ἔνωση τῶν συντακτῶν, γιὰ νὰ βλέπε ποιὸς ἦταν ὁ φυσικὸς δρόμος — ὅπως γράφει — ποὺ ἔπρεπε ν' ἀκολουθήσῃ γιὰ νὰ εἶχε πληροφορηθῆ μέσα σὲ 2-3 μέρες, τ' ὄνομα τὸ πραγματικὸ τοῦ συντάκτου τοῦ συκοφαντικοῦ δημοσιεύματος. Θὰ μάθαινε, πρῶτα — πρῶτα, πῶς ἡ ἐφημερίδα εἶχε τὴν εὐθύνη τοῦ μέ ψευδώνυμο δημοσιευθέντος — ἂν ὁ κ. Γ. Βεργίδης εἶναι ψευδώνυμο — κατηγορητήριου, καὶ πῶς εἶχε ὑποχρέωσι νὰ τοῦ ἀνακοινώσῃ ἀμέσως τὸ πραγματικὸ ὄνομα τοῦ Χρονογράφου τῆς. Κι' ὅτι ἂν θ' ἀρنيότανε τὸν λόγο, τότε, θὰ εἶχε — τοῦ κ. Σικελιανοῦ ζητούντος ἰκανοποιήσι — ὁ κ. Εἰσαγγελεὺς, πρὸς τὸν ὁποῖον ἡ ἐφημερίδα εἶχε ὑποχρέωσι νὰ φανερώσῃ τὸ ὄνομα τοῦ χρονογράφου τῆς, ἢ νὰ πάρῃ ὅλη τὴν εὐθύνη, γιὰ λογαριασμό τῆς, καὶ ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀλήθεια τοῦ ἐπιδίκου δημοσιεύματος. Ἔτσι ἢ ὁ κ. Σικελιανὸς θ' ἀποδειχνότανε ἀληθινὰ «προδότης τῆς τέχνης του» ἢ ὁ κ. Καμπάνης — ὑπεύθυνος τῆς «Ἑλλάδας» — θὰ πήγαινε στὴ φυλακὴ.

Αὐτὴ εἶναι ἡ δυνατότητα, ποὺ γράφει ὁ κ. Σικελιανὸς, πῶς δὲν τοῦ δόθηκε, κι' ὁ πιὸ ἴσιος δρόμος, ποὺ ἔπρεπε νὰ τραβήξῃ γιὰ νὰ βάλῃ τὰ πράματα στὴ θέσι τους.

Γιὰ νὰ μὴ τὸ κάμει, ὅμως, ἀρχίζει νὰ μᾶς μυρίζει κάποια ἀδυναμία τοῦ θιγέντος μὲ τὸ δημοσίευμα ποιητῆ — ἀδυναμία ποὺ μοιάζει πολὺ μὲ καθὲ τὶ τὸ ἔνοχο. Ὁ κ. Σικελ. δὲν πρέπει ν' ἀγνοῖ πῶς οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι — ἢ ἂν προτιμᾶει οἱ διανοούμενοι — θεωροῦνται δημόσιοι ἄνδρες — καὶ εἶναι πολὺ ὀρθὸ αὐτὸ — κι' ὡς τέτοιοι δὲν μποροῦν ν' ἀφήνουν βαρεῖες κατηγορίες εἰς βάρος τους ἀξεκαθάριστες.

Εἰδικὰ δὲ γιὰ τὸν ἐπίδοξο τρίτο Ἕλληνα ἐθνικὸ ποιητῆ — τὸν κ. Σικελιανὸ — ἢ ὑποχρέωσι γιὰ τὸ ξεκαθάρισμα τῆς θέσεώς του — εἶναι πολὺ μεγαλύτερη ἀπὸ κάθε ἄλλο. Διότι ὁ κ. Σικ. εἶναι — οὔτε πολὺ οὔτε λίγο — καὶ Πρόεδρος τῆς «Ἐταιρίας Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν» καὶ κατηγορεῖται δημοσία καὶ συγκεκριμένα πῶς θέλησε νὰ διώξῃ — ἀντὶ στοργικὰ νὰ τὸν προστατέψῃ — συνάδελφό του, ἀπὸ μιὰ θέσι, γιὰ νὰ τὴ πάρει αὐτός !

Ἐκεῖνο, ὅμως, ποὺ μᾶς ξενίζει, πολὺ περισσότερο κι' ἀπὸ τὴν προσποιητὴ ἀφέλεια τοῦ κ. Σικελιανοῦ, εἶναι ἡ, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, στάσι τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τῆς «Ἐταιρίας Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν». Ἐπειτὰ ἀπὸ τὴ διατύπωσι μιᾶς συγκεκριμένης κατηγορίας κατὰ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐταιρίας, τὸ συμβούλιό τῆς εἶχε τὴν ὑποχρέωσι — ἀφοῦ ὁ Πρόεδρός τῆς δὲν αἰστάνθηκε τέτοια ἀνάγκη — νὰ συνέλθῃ ἀμέσως καὶ νὰ καλέσῃ τὸν Πρόεδρό του νὰ ξεκαθαρίσῃ τὴ θέσι του. Κι' ἂν μὲν ὁ κ. Πρόεδρος ἦταν ἐν τάξει νὰ τὸν ἀποκαταστήσῃ — γιὰ τὴν κοινὴ γνώμη εἶναι ἐκτεθειμένος — διὰ μιᾶς ὑπευθύνου ἀνακοινώσεώς του. Κι' ἂν δὲν — πράγμα ποὺ εἰλικρινὰ τὸ ἀπευχόμεθα — νὰ τὸν καθαιρέσῃ ἀπὸ τὴ Προεδρεία. Ἡ κατηγορία εἶναι τόσο βαρεῖα καὶ συγκεκριμένη, ποὺ δὲ μπορεῖ νὰ καλυφθῇ μὲ ναρκισσισμούς. Ἄν ὁ κ. Σικελιανὸς εἶναι ἀθῶος — ποὺ εἶναι εὐχὴ μᾶς ὀλόψυχη — πρέπει ν' ἀποκατασταθῇ, καὶ ὁ συντάκτης, τοῦ συκοφαντικοῦ δημοσιεύματος νὰ τιμωρηθῇ. Ἄν, ὅμως, εἶναι ἔνοχος μιᾶς τέτοιας πράξεως, τότε δὲν μπορεῖ νάχῃ καμμιά θέσι — ὄχι τὴν προεδρείαν — μέσα στὴν τάξη τῶν τίμιων Ἑλλήνων λογοτεχνῶν.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΖΩΝΤΟΣ

Ἄλληλογραφία :

Ὀκτώβριος 1943

Κον Ν. Μπελλάραν, Ἀθήνας. Σὰς εὐχαριστοῦμεν γιὰ τὴ θύμησί σας καὶ τὸ «Ἐλύμιο» τὸ ὁποῖον θὰ πάρωμεν ἀπὸ τὸν κ. Πόταρη, ἅμα θὰ ἔλθωμεν εἰς Ἀθήνας. Εἰς ἄλλο φύλλο βλέπετε γιὰ τὴν δευτέραν ἔκδοσιν τῆς μελέτης σας, ἅμα τὴ ἔκδοσι τῆς ὁποίας θὰ γράψωμεν ἐκτενῆ κριτικὴν.

Κον Π. Ἀθηναῖον, Ἀθήνας. Βιβλίό σας δὲν ἐλάβομεν ἀτυχῶς. Οἱ ἀγγελίες θὰ δημοσιευθοῦν εὐχαρίστως.

Κον Κυρ. Τουλούμη, Δοκό. Εὐχαριστοῦμεν γιὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς συνδρομῆς σας.

Κον Μ. Κοῦκον, Ἀλιβέρι. Σὰς εὐχαριστοῦμεν γιὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς συνδρομῆς σας.

Κον Τ. Φούφαν, Ἐνταῦθα. Πρῶτα - πρῶτα θέλομεν νὰ πιστέψετε πῶς καμμιά κάκια δὲν εἶχαμε μαζὺ σας. Βέβαια τὸ τελευταῖο σας γράμμα σὰς τῖμα, ἀλλὰ καὶ χωρὶς αὐτὸ τὰ «Γ.» θὰ ἦταν πάντα πρόθυμα νὰ σὰς βοηθήσουν, μέσα στὸ πλαίσιο τοῦ δρόμου τους. Ἡ νέα σας ἐργασία χωρὶς νὰ μᾶς ἰκανοποιεῖ εἶναι πολὺ καλλίτερη ἀπὸ προηγούμενες ἐργασίες σας. Πράγμα ποὺ δείχνει ἐκεῖνο ποὺ λέμε : Δουλεῖα καὶ πάλι δουλεῖα καὶ πάντα δουλεῖα.

Στείλτε μᾶς εὐχαρίστως τὴν πρὸς ἔκδοσιν οὐλλογὴν σας νὰ σὰς ποῦμε εἰλικρινὰ τὴν γνώμη μᾶς.

Κον Σπ. Κοῦραλαν, Ψαχνά. Σὰς εὐχαριστοῦμεν θερμὰ γιὰ τὴν ἐξοπραξίν καὶ καταβολὴν τῶν 10 συνδρομῶν.

Κον Λευτέρην Ραυτόπουλον, Βόλον. Πήραμε βιβλία κι' ἐπιταγὴ καὶ σὰς εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιὰ 8λα. Ἡ εἰδοποίησή σας, ὡς πρὸς τὴν ἀλλαγὴν τῆς τιμῆς τοῦ βιβλίου σας δὲν πρόλαβε, ἀτυχῶς, τὴν σχετικὴ δημοσίευσιν. Σὲ σὰς στέλλομε ἀνελλιπῶς φύλλο, τῶρα θὰ λαμβάνει κι' ὁ κ. Κ. Χερτούρας.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ

Ἐπενθυμίζομεν ὅτι οἱ ἀπὸ 1-8-43 τεθέντες περιορισμοὶ καταναλώσεως ρεύματος (ἀπόφασις Ἰπ. Συγκεινωμένης 21.529-20-7-43) ἐξακολουθοῦν ἰσχύοντες ὡς ἑξῆς :

- 1) Οἰκίαι 3 ΩΧΒ μηνιαίως, καταστήματα 4 ΩΧΒ μηνιαίως, κίνησις 50 ΩΧΒ μηνιαίως.
- 2) Οἱ παραβάται τιμωροῦνται κατὰ τὸ Ν. Δ. 542)1941 μὲ :
1) Πρόστιμον 100 ἕως 50,000 δραχμῶν.
- 2) Ἡδξημένον τιμολόγιον μέχρι τοῦ δεκαπλασίου διὰ τὴν ὑπέρβασιν καὶ
- 3) Προσωρινὴν ἢ ὀριστικὴν διακοπὴν παροχῆς τοῦ ρεύματος.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

ΠΡΟΣΕΧΟΣ 'ΕΥΒΟΪΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ,